

องค์ความรู้ของผู้ทรงความรู้ ทางเลือก ทางรอด ของเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์

การส่งเสริมอาชีพให้พี่น้องเกษตรกรสมาชิกสหกรณ์ เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะทำให้สมาชิกมีความอยู่ดี กินดี มีสันติสุข และมีความเป็นธรรมในสังคม ตามอุดมการณ์สหกรณ์ คงปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่ใช่หน้าที่เพราะหากเกษตรกรสมาชิกไม่รอดกับสิ่งที่ตัวเองทำกินแล้ว เขาก็คงส่งชำระหนี้สหกรณ์ไม่ได้ และเมื่อสหกรณ์ไม่ได้ช่วยอะไรเขา แล้วเขาจะมีสหกรณ์ไว้เพื่ออะไร ? แนวทางที่เคยบอกกล่าวให้ฟังในทุกๆ เวทีที่ได้ยินมาว่าให้เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน หารายได้เสริม ขยัน ประหยัด คิดว่าทุกคนก็รู้ แต่จะทำอย่างไร เริ่มอย่างไร นักส่งเสริมสหกรณ์อย่างเราๆ คงต้องมีองค์ความรู้กันไว้ หากจะให้ดี ก็ลองลงมือปฏิบัติให้เห็นชัดเพื่อนำไปถ่ายทอดต่อได้ ณ โอกาสนี้จะขอยกตัวอย่างจากประสบการณ์ที่ได้เคยส่งเสริมอาชีพให้พี่น้องเกษตรกรที่ทำนาข้าวให้มีทางเลือก และเป็นทางรอดได้

ประการแรก ต้องให้พี่น้องเกษตรกรมีข้อสงสัยต่ออาชีพของตนเอง เราใช้วิธีการให้เขารู้จักว่าชีวิตของพี่น้องเกษตรกรจะปลอดภัยได้อย่างไร เริ่มต้นด้วยความห่วงใยใส่ใจสุขภาพ ให้สหกรณ์จัดสวัสดิการตรวจสอบสารพิษตกค้างในเลือดให้พี่น้องเกษตรกร พร้อมทั้งครอบครัวที่ทำการเกษตร จากนั้นให้นำตัวอย่างผลผลิตของพี่น้องเกษตรกร มาตรวจสอบสารพิษ เช่นกัน เพื่อชี้ให้เห็นว่าโทษ และพิษภัยจากสารเคมีทางการเกษตรอยู่ใกล้ตัวเรา หากเรายังต้องใช้สารเคมีต่าง ๆ ทางเกษตรแบบไม่ยั้งคิด ทั้งตัวเอง และผู้บริโภคคงต้องเจ็บป่วย มีโรคภัยมาเบียดเบียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ประการที่ ๒ อะไรบ้างที่ใช้แทนกันได้ และอาจจะได้ดีกว่า สำหรับนาข้าวแล้ว มีทั้งปราศัญญาชาวบ้านผู้รู้จากการลงมือทำจริง และนักวิชาการจากกรม กองต่าง ๆ ในพื้นที่ ที่มีความเชี่ยวชาญ จัดการเชื่อมโยงให้ได้ แล้วจัดให้มีการถ่ายทอด ลงมือทำ และให้ตัวอย่างได้นำไปใช้ อาทิเช่น การหมักดินเพื่อกำจัดวัชพืชโดยใช้น้ำท่วมขังอย่างน้อย ๑ สัปดาห์ หลุมทุกอย่างที่อยู่ใต้น้ำก็ตายหมด เน่าเปื่อยเป็นปุ๋ย โดยการใส่ตัวเร่งอย่างปุ๋ยยูเรีย ๑๐ กิโลกรัมต่อไป ใส่ไปพร้อมกับขี้วัวที่หมักแล้ว ฟางที่เหลืออยู่ก็อย่าเผาเพราะเขาคือคุณประโยชน์ชั้นเยี่ยมทั้งเป็นปุ๋ยให้ข้าวและเป็นอินทรีย์วัตถุในดินซึ่งจะทำให้มีอากาศรากหายใจได้ดีแตกกอไวให้ผลผลิตสูง **“ทำดินให้มีชีวิตแล้วเขาจะเลี้ยงดูพืชที่เราปลูกลงไปเป็นอย่างดี”** การใช้ ไตรโคเดอร์มา

หรือราเขียวกำจัดเชื้อราต่างๆ ใช้ตั้งแต่การเตรียมดิน หรือใช้แช่พันธุ์ข้าว เพาะกล้าให้แกร่งก็ได้ วิธีทำก็ง่าย หุงข้าวให้ดิบด้วยอัตราส่วนข้าว ๓ น้ำ ๒ ตักใส่ถุงพลาสติก ทิ้งให้เย็นพอหลังมือแตะได้แล้วใส่เชื้อลง

ไป เเจาะรูให้หายใจ ทิ้งไว้ในที่ร่มและชื้นอาทิตย์เดียวก็นำไปใช้ได้แล้ว เวลาจะใช้ก็เอาข้าวที่มีราเขียวๆ ไปได้ละลายในน้ำกรองเอากากออกใช้น้ำเขียว ๆ ไปผสมน้ำฉีดพ่นลงดินก็ได้ แช่ข้าวปลูกก็ได้ ,

บิวเวอร์เรีย หรือ ราขาว ใช้กำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เวลาไม้แมลงมาไม่ต้องเดินลุยนาให้เหนื่อยเรย์ยืนอยู่บนคันนาเวลาพลบค่ำ ใช้ไฟฉายส่องแมลงมาแล้วฉีดพ่นให้ถูกตัวแมลงเชื้อก็จะติดตัวแมลงไปติดตัวอื่น ๆ ตายเหมือนกัน ,

อย่างหนอนกอศัตรูตัวร้ายของข้าวก็มีทั้งตัวห้ำตัวแบน อย่างเช่น แตนเบียน ขอได้ที่ศูนย์บริหารศัตรูพืชของแต่ละจังหวัดมีไว้บริการ

หรือจะใช้สารชีวภาพที่ปลอดภัยใช้กำจัดหนอนด้วยวิธีกลไกธรรมชาติ เราเรียกว่า BT คือ เชื้อแบคทีเรีย Bacillus thuringiensis เป็นผงละลายน้ำใช้เลยก็ได้ แต่จะให้ดีเอามาหมักขยายเชื้อในน้ำแบ่งข้าวโพดก่อนให้เชื้อ แข็งแรงก่อนนำไปใช้ ลดต้นทุนได้มากกว่า ,

บีเอส หรือ บาซิลลัสซับทีลิส ก็สามารถควบคุมโรคพืชได้ทั้งโรคเหี่ยว รากเน่าโคนเน่า โรคคอแค้นคอโนส โรคช้ำกลากมะนาวหรือแคงเกอร์ ในนาข้าวอย่างเช่น โรคขอบใบแห้งซึ่งเป็นมากในข้าวพันธุ์ตระกูลพิษณุโลก มีทั้งเป็นผงละลายน้ำใช้เลยก็ได้ แต่ว่าคงจะเปลือง เราสามารถขยายเชื้อเพื่อนำไปใช้ให้ได้ปริมาณมาก ๆ และมีประสิทธิภาพสูงกว่าเพราะ เชื้อมันแข็งแรงแล้ว โดยวิธีง่ายๆ นำถังพลาสติก ขนาดความจุ ๕๐ ลิตร ใส่เชื้อ บีเอส ๕๐๐ มิลลิลิตร นมข้นหวาน(ยี่ห้ออะไรก็ได้) ๔ กระป๋อง กากน้ำตาล ๒ กิโลกรัม น้ำสะอาด ๔๐ ลิตร คนให้เข้ากัน แล้วใช้เครื่องให้อากาศตุ้ปลาหัวทรายพ่นอากาศ ๓ วัน จากนั้นเติมนมอีก ๒ กระป๋อง กากน้ำตาลอีก ๒ กิโลกรัม ให้อากาศต่อไปอีก ๒-๓วัน แล้วจึงเอาไปใช้ฉีดพ่น ในอัตราส่วน บีเอส ที่หมักนี้ ๑ ลิตร ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ,

น้ำส้มควนไม้ ไล่ศัตรูอีกตัวที่จะมาตอนข้าวเป็นรวงมีน้ำนม คือแมงสิงห์ จะดูดกินน้ำนมข้าวทำให้ข้าวริบ,

ฮอร์โมนไข่ ใช้แทนฮอร์โมนที่ชาวนาชอบใช้เพื่อเพิ่มแป้ง เร่งน้ำนม เพิ่มน้ำหนัก ไม่ต้องไปซื้อที่เขาโฆษณาชวนเชื่อราคาขวดเกือบสองพันบาท สามารถทำใช้เองได้ ประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน ทำได้ง่ายๆ ซุดเล็ก เหมาะสำหรับทำนาไม่มาก ใช้ไข่ไก่เบอร์ ๑ จำนวน ๓ ฟอง ปั่นให้ละเอียดทั้งเปลือก เติมน้ำตาลทรายแดง ๑ ช้อนโต๊ะ ยาकुลล์ ๑ ขวด ลูกแป้งข้าวหมาก 1/4 ลูก คลุกเคล้าให้เข้ากัน ใส่ขวดพลาสติกขนาดอย่างน้อย ๖๐๐ ซีซี (ห้ามมีน้ำผสมเด็ดขาด) หมักไว้ ๗ วัน(ระหว่างนี้ให้เขย่าพอส่วนผสมเข้ากันทุกวัน) วิธีใช้ น้ำฮอร์โมนไข่ในอัตรา ๑ ช้อนโต๊ะ ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นข้าวตั้งแต่อายุ ๖๐ วันขึ้นไป โดยเฉพาะในช่วงที่ข้าวเริ่มตั้งท้องทั้งหมดนี้ ตัวเกษตรกรสมาชิกผู้ทำนาก็ปลอดภัย ผลผลิตข้าวก็ปลอดภัย สามารถยกระดับราคาได้

ประการที่ ๓ เพิ่มมูลค่าให้ผลผลิตที่ปลอดภัย ยกกระดับราคา โดยการนำพาไปดูข้าวที่มีมูลค่าสูงในท้องตลาด ห้างสรรพสินค้าชั้นนำ BIG C , makro , Lotus ว่าข้าวแบบใดที่มีมูลค่าสูงๆ ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแปรรูป ผลผลิตพันธ์ที่เพิ่มมูลค่าเป็นที่น่าสนใจ ได้แก่ ข้าวคลุกสมุนไพรนานาชนิด หลากสรรพคุณในการป้องกันและรักษาโรค แพ็ค ๓๐๐ กรัม ราคา ๓๙ บาท ข้าวกล้องงอก แพ็ค ๑ กิโลกรัม ราคา ๑๓๙ บาท หรือ ชาจมูกข้าว ซองละ ประมาณ ๑ กรัม แพ็คละ ๑๐ ซอง ราคา ๕๙ บาท ดังนั้นเมื่อเราสามารถทำผลผลิตที่ปลอดภัยได้แล้ว ตลาดย่อมเปิดกว้าง เปลี่ยนมุมมองให้พี่น้องเกษตรกรใหม่ **“เราจะทำของที่คนรวยกิน และขายให้คนรวย และเราก็จะได้กินเทียบเท่าที่คนรวยเขากิน”** เริ่มจากกินของที่เราทำ

กล้าหุงให้ลองชิม ทำลองรสชาติที่แตกต่าง อร่อยกว่า แล้วใส่เรื่องราวและสรรพคุณในผลผลิตของเรา ดูจากผลงานวิจัยที่มีอยู่มากมายเอามาใช้ให้เกิดประโยชน์

ประการที่ ๔ เพิ่มช่องทางการจำหน่าย และให้คนรู้จักมากขึ้น เริ่มต้นที่แจกให้ลอง เช่น ของดีให้ผู้มีพระคุณ ได้ลองรับประทาน ในงานผู้สูงอายุต่าง ๆ เช่นงานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ต้องนำเสนอสรรพคุณ กล้าทำให้ลอง แจกตัวอย่างไปรับประทานที่บ้าน ฝากให้สหกรณ์ ฯ จำหน่ายโดยให้ค่าการตลาดเหมือน ๆ กับร้านค้าทั่วไป หรือจะออกตลาดเองตามตลาดนัดต่าง ๆ หรือตลาดวัฒนธรรมที่เขานิยมเดินกัน และก้าวต่อไปถึงตลาดออนไลน์ก็ไม่ได้ไกลเกินฝันอีกต่อไป เมื่อทุกคนมีสมาร์ทโฟน ถ่าย โพสต์ แชร์ ขายก็ไม่ยากอีกแล้ว ที่สำคัญสุดสินค้าต้องมีคุณภาพ กล้าทำลองได้ จากข้าวที่เคยต้องง้อขายพ่อค้า ก็กำหนดราคาเองได้ ทำพื้นที่น้อย ๆ ก็สร้างกำไรได้มากกว่าทำพื้นที่มากมาย นี่ไงทางรอด แล้วจะเลือกหรือไม่ ตัดสินใจดู ครับ

นี่เป็นแค่เพียงตัวอย่างหนึ่งที่เคยทำ จากประสบการณ์ที่สอนให้เห็นว่าถ้าเราทำแล้วเราจะรู้ลึกซึ้ง และเป็นตัวอย่างให้คนที่สนใจได้

นายวีรภัทร เณรศาสตร์
เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
สิงหาคม ๒๕๕๙